

ΗΡΩ ΣΚΑΡΟΥ

Η ζωή όπως είναι

Διηγήματα

ΚΕΔΡΟΣ

Ηρώ Σκάρου: *Η ζωή όπως είναι*

ISBN 978-960-04-5127-6

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Ρήγας Καραλής
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Ηρώ Σκάρου, 2020*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2020*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Στον Κυριάκο, στον Αλέξη και στον Στέλιο

Η ζωή όπως είναι

Ήταν η τελευταία μέρα του Σάββα στην πόλη. Είχε δει όλους τους πελάτες της εταιρίας και προσέγγισε αρκετούς καινούργιους. Γυρνώντας στο ξενοδοχείο, προσπαθούσε ν' αποφασίσει αν θα σταματούσε να πάρει μερικά σουβλάκια ή κανένα μπέργκερ. Τα δύο προηγούμενα βράδια είχε ψωνίσει από τα ταχυφαγεία της περιοχής και τα είχε βρει ικανοποιητικά. Ή έστω πιο ικανοποιητικά από αυτά της προηγούμενης πόλης που είχε επισκεφθεί. Σε εστιατόρια δεν πηγαίνει. Για λόγους οικονομίας, λέει. Είναι αλήθεια ότι ο μισθός του έχει μειωθεί και με τη διατροφή που δίνει κάθε μήνα για την κόρη του δεν του μένουν πολλά. Είναι όμως αλήθεια κι ότι τόσα χρόνια που κάνει αυτή τη δουλειά δεν έχει συνηθίσει να τρώει έξω μόνος. Δεν του ακούγεται ωραίο να ζητάει τραπέζι για έναν, δεν του αρέσουν τα βλέμματα των διπλανών. Αλλά εκείνο το βράδυ το στομάχι του δεν ήθελε πρόχειρο φαγητό· τον ενοχλούσε λίγο περισσότερο από ό,τι συνήθως. Έτσι,

σκέφτηκε να πάρει κάτι μαγειρευτό για έξω από καμιά ταβέρνα. Είχε δει μία κοντά στο ξενοδοχείο του. Την είχε προσέξει από την πρώτη μέρα. Ή, μάλλον, δεν την είχε προσέξει. Δεν είχε φώτα, ούτε καν ταμπέλα. Σαν παλιά μονοκατοικία έμοιαζε, με κουρτίνες στα παράθυρα, που έκρυβαν το εσωτερικό της. Είχε ακούσει ένα καμπανάκι να ηχεί καθώς η πόρτα άνοιγε κι ένα ζευγάρι έβγαινε έξω. Την ίδια στιγμή του ήρθε μυρωδιά από κοκκινιστό και, μέχρι η πόρτα να ξανακλείσει, ο Σάββας πρόλαβε να δει απ' το άνοιγμα έναν σερβιτόρο να ισορροπεί στην παλάμη του το πιάτο με το αγαπημένο του φαγητό. Ένα μοσχαράκι με κόκκινη σάλτσα, αυτό θα ήθελε τώρα. Μόλις μπήκε στην ταβέρνα κοίταξε τριγύρω για την κουζίνα. Την εντόπισε και κινήθηκε προς τα κει, αλλά οι φωνές που ακούγονταν από μέσα τον σταμάτησαν. Κάποιος έδινε δικαιολογίες για ένα λάθος. Κάποιος άλλος δεν τις δεχόταν. Ο Σάββας ήταν έτοιμος να φύγει, όταν ένας σερβιτόρος βγήκε βιαστικά από μέσα. Σχεδόν έπεσε πάνω του.

«Ήθελα να παραγγείλω», του είπε κάνοντας ένα βήμα πίσω.

«Καθίστε κι έρχομαι», είπε ο σερβιτόρος και χώθηκε πάλι στην κουζίνα.

«Για έξω», είπε ο Σάββας, κατεβάζοντας τον τόνο της φωνής του, μια και δεν τον άκουγε πια κανείς.

Παρατήρησε τότε ότι το μαγαζί είχε ελάχιστο κόσμο. Ήταν βέβαια καθημερινή και σχετικά νωρίς ακόμα. Δύο άντρες κάθονταν στο κεντρικό τραπέζι κι ένας τρίτος μόνος του σ' ένα γωνιακό. Σήκωσαν τα κεφάλια, του έριξαν μια ματιά και συνέχισαν το φαγητό τους. Παρ' όλο που κανείς δεν του έδινε σημασία, ένιωθε άβολα να περιμένει όρθιος. Διάλεξε το τραπέζι δίπλα στο παράθυρο. Τράβηξε λίγο την κουρτίνα κι είδε ότι είχε αρχίσει να βρέχει. Ο δρόμος ήταν άδειος. Παρατήρησε μετά το τραπεζομάντιλο. Δεν ήταν χάρτινο. Ήταν υφασμάτινο, κόκκινο καρό. Κοίταξε τριγύρω για κατάλογο. Δεν υπήρχε. Σ' έναν μαυροπίνακα ήταν γραμμένες με κιμωλία οι σπεσιαλιτέ της ημέρας κάτω από ένα γωνιακό: *Όλες οι θλίψεις είναι λιγότερο έντονες με ψωμί.* Από τον *Δον Κιχώτη*, θα μάθαινε από τον σερβιτόρο αργότερα. Το ήξερε το βιβλίο. Το πρώτο μυθιστόρημα που εκτυπώθηκε· το χίλια εξακόσια κάτι. Τους το είχαν αναφέρει σε ένα από τα σεμινάρια πωλήσεων της εταιρίας. Ο εισηγητής είχε κάνει μια σύντομη ιστορική αναδρομή της τυπογραφίας από τη Βίβλο του Γουτεμβέργιου μέχρι τις σύγχρονες ψηφιακές λύσεις. Τον είχε διαβάσει τον *Δον Κιχώτη*, διασκευασμένο για παιδιά. Ήταν η αγαπημένη ιστορία της κόρης του και του τη ζητούσε πάντα όταν την έπαιρνε μικρή τα Σαββατοκύριακα. Κάποτε την ήξερε σχεδόν απέξω. Τώρα

δεν θυμόταν και πολλά. Τον Σάντσο Πάντσα, την όμορφη Δουλτσινέα, αυτά πάνω κάτω. Ο σερβιτόρος εμφανίστηκε και του άφησε στο τραπέζι φρυγανισμένο ψωμί με λάδι και ρίγανη, μαζί με ελιές κι ένα σφηνάκι τσίπουρο. Άνοιξε το στόμα για να διαμαρτυρηθεί, αλλά η μυρωδιά τον σταμάτησε. Είχε να φάει απ' το πρωί. Δυο κομμάτια κέικ μαζί με τον καφέ στο ξενοδοχείο. Μετά, κι άλλοι καφέδες στους πελάτες που επισκέφθηκε για επίδειξη των νέων προϊόντων, αρκετά τσιγάρα ενδιάμεσα και λίγο νερό για να καταπιεί τα αντιόξινα. Τον ανακούφιζαν προσωρινά απ' τις καούρες. Τελευταία ήταν πιο έντονες και πιο συχνές. Τον πρώτο καιρό είχε φοβηθεί, γιατί είχε και πόνο στον θώρακα. Ήταν τότε που η γυναίκα του είχε αρχίσει ν' απομακρύνεται. Κι ύστερα η εταιρία εξαγοράστηκε και φοβόντουσαν όλοι για απολύσεις. Κι εκείνος φοβόταν. Κι έκανε ό,τι μπορούσε για να παραμείνει σημαντικός. Καταλάβαινε όμως πως δεν ήταν. Ούτε για τη γυναίκα του, ούτε για τ' αφεντικό του. Από ένα σημείο και μετά, ούτε καν για τον εαυτό του. Όπως μεταφερόταν από τον έναν τόπο στον άλλο, πουλώντας εκτυπωτικά μηχανήματα, σκεφτόταν καμιά φορά πως είχε ξεχάσει το πρότυπο του εαυτού του κάπου και κυκλοφορούσε σε κακοτυπωμένα αντίγραφα.

Όσο άκουγε τα ορεκτικά από τον σερβιτόρο, έφα-

γε μια μπουκιά ψωμί και δοκίμασε το τσίπουρο. Ήταν καλό. Κοίταξε έπειτα τα πιάτα στον μαυροπίνακα κάτω από το γνωμικό. Δική του ιδέα ήταν, του είπε ο σερβιτόρος. Το αφεντικό του είναι αγριάνθρωπος. Ζήτημα να έχει διαβάσει ένα βιβλίο στη ζωή του. Είναι όμως καθαρός και μαγειρεύει καλά, παραδέχτηκε τέλος. Ο Σάββας παρήγγειλε μια χωριάτικη και το μοσχάρι κοκκινιστό με μελιτζάνες. Ζήτησε κι άλλο τσίπουρο και μια σόδα.

Περιμένοντας, δεν ήξερε τι να κάνει. Όταν έτρωγε σπίτι ή στο δωμάτιο του ξενοδοχείου είχε πάντα την τηλεόραση ανοιχτή. Σπάνια παρακολουθούσε. Ήταν όμως μια συντροφιά. Τράβηξε πάλι την κουρτίνα. Η βροχή είχε δυναμώσει. Ένα νεαρό ζευγάρι κάτω από μια μεγάλη ομπρέλα προχωρούσε βιαστικά προς την είσοδο του μαγαζιού. Λίγο μετά κάθονταν στο διπλανό του τραπέζι. Η κοπέλα γκρίνιαζε. Η υγρασία είχε χαλάσει τα μαλλιά της. Ο άντρας πήγε να της τα χαϊδέψει. Εκείνη του έσπρωξε το χέρι. Ο Σάββας τράβηξε ξανά την κουρτίνα κι έκανε πως κοιτούσε έξω.

«Και τι είναι εδώ που μ' έφερεις;» την άκουσε να λέει.

«Έχει καλό φαγητό», είπε ο νεαρός.

Σύντομα έφτασαν το ψωμί, οι ελιές και το τσίπουρο. Η κοπέλα ζήτησε κατάλογο. Ο σερβιτόρος τής έδειξε τον πίνακα.

«Τι σόι μέρος είναι αυτό, που δεν έχει έναν τυπωμένο κατάλογο;» είπε στον φίλο της μόλις έμειναν οι δυο τους.

Ο νεαρός τής μίλησε ήρεμα, προσπαθώντας να δικαιολογήσει την επιλογή του. Δεν τον άφησε να τελειώσει. Σηκώθηκε για να πάει στην τουαλέτα, «που σίγουρα χάλι θα είναι».

Ο Σάββας σκέφτηκε να στραφεί διακριτικά προς το μέρος του νεαρού. Ήθελε να δει το πρόσωπό του, την αντίδρασή του. Άνοιξε όμως η πόρτα της κουζίνας και το γκαρσόνι εμφανίστηκε με το γεύμα του. Από μέσα ακούγονταν πάλι φωνές.

Μόλις το πιάτο βρέθηκε μπροστά του, βούτηξε μέσα ένα κομμάτι ψίχα και, ανυπόμονα, το έφερε στο στόμα του. Αφού κατέβασε την μπουκιά κοίταξε τον νεαρό στο διπλανό τραπέζι και τον είδε να μασουλάει το δικό του ψωμί.

Την προσοχή όλων τράβηξε ο ήχος από το καμπανάκι της εξώπορτας. Ήταν ο σερβιτόρος που την άνοιγε. «Αν εσύ είσαι τρελός, δεν θα σε αφήσω να τρελάνεις κι εμένα!» φώναξε προς την κουζίνα προτού εξαφανιστεί.

Τότε ο Σάββας θυμήθηκε κάτι από τον *Δον Κιχώτη*. Τη συζήτηση με τον Καράσκο για την τρέλα.

«Ίσως η πολλή λογική να είναι τρέλα», έγραφε ο Θερβάντες. «Και τι μεγαλύτερη τρέλα απ' όλες, να

βλέπεις τη ζωή όπως είναι και όχι όπως θα έπρεπε να είναι».

Ο μάγειρας βγήκε βρίζοντας απ' την κουζίνα κι έτρεξε πίσω απ' τον υπάλληλό του. Η κοπέλα, που μόλις είχε επιστρέψει από την τουαλέτα, κάτι μουρμούρισε και σήκωσε τον φίλο της να φύγουν. Κι ο Σάββας συνέχισε να βουτάει το ψωμί του στην κόκκινη σάλτσα, που ήδη του είχε μαλακώσει τον πόνο στο στομάχι.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ. Ο διάλογος με τον Καράσκο για την τρέλα απαντά σε θεατρικές και κινηματογραφικές διασκευές του έργου του Μιγκέλ Θερβάντες καθώς και σε κάποιες συντομεύσεις για παιδιά, εφήβους και ενήλικες, αλλά όχι στο ίδιο το μυθιστόρημα. Το θέμα βέβαια της τρέλας και της λογικής επανέρχεται συχνά στο βιβλίο όπου ο Δον Κιχώτης περιπλανιέται αντιμετωπίζοντας τον κόσμο όχι όπως πραγματικά είναι αλλά όπως θα έπρεπε να είναι.

Το ακαταλόγιστο

Στέφανος Λιβανός, 52 ετών, επιχειρηματίας:

«Τον Μάριο Φωτόπουλο δεν τον γνώριζα προσωπικά. Ξέρω ότι είναι ο γιος της Τασίας Φωτοπούλου. Η εν λόγω κυρία εργαζόταν για μένα ενάμιση χρόνο. Την προσέλαβα κατόπιν συστάσεων ενός συναδέλφου. Χρειάζομουν μία οικιακή βοηθό· την προηγούμενη την είχε πάρει μαζί της η σύζυγός μου – η πρώην σύζυγός μου. Η Τασία ερχόταν στο σπίτι για τρεις ώρες καθημερινά εκτός Κυριακής· νόμιμα, με εργόσημο. Μαγείρευε, καθάριζε, σιδέρωνε. Κλειδί δεν είχε. Της άνοιγα το πρωί, προτού φύγω για το γραφείο. Εκείνη, αφού τελείωνε τις εργασίες της ημέρας και έκλεινε την πόρτα πίσω της, με ενημέρωνε τηλεφωνικά. Εγώ ενεργοποιούσα τότε τον συναγερμό από το κινητό μου. Όλο το σπίτι ελέγχεται ηλεκτρονικά. Ο φωτισμός, η θέρμανση, η γκαραζόπορτα. Και, φυσικά, υπάρχουν κάμερες παντού· οι εσωτερικές είναι κρυφές. Έτσι είδα τον γιο της Φωτοπούλου να εμφανίζεται στο σπίτι πριν

από τέσσερις μήνες. Έμαθα μετά πως είχε μόλις αποφυλακιστεί. Αυτή τη λεπτομέρεια δεν μου την είχε αναφέρει ο συνάδελφος. Όπως μου είπε αργότερα, δεν το γνώριζε ούτε εκείνος. Δεν θα το έκανα θέμα εάν απλώς του έβαζε να φάει στην κουζίνα, όπως και έκανε. Τον άφησε όμως να τριγυρίσει σ' όλο το σπίτι. Χρησιμοποίησε την τουαλέτα. Άνοιξε την ντουλάπα του διαδρόμου κι έβγαλε από μέσα το Harley Davidson δερμάτινο μπουφάν μου. Το φορούσε όσο συνέχισε να περιφέρεται από δωμάτιο σε δωμάτιο. Κατέβηκε μετά με τη μητέρα του στο γκαράζ και ανέβηκε στη μηχανή μου. Έβγαλε μάλιστα και φωτογραφία. Φυσικά, μετά απ' αυτό, δεν γινόταν να κρατήσω την Τασία. Την απέλυσα την ίδια μέρα, αφαιρώντας από τον τελευταίο της μισθό τα έξοδα για το καθαριστήριο. Όταν ενημέρωσα τον συνάδελφό μου, την έδιωξε κι εκείνος. Δεν ξέρω πόσοι άλλοι το έμαθαν. Πήγαινε σε αρκετά σπίτια και όλοι οι εργοδότες γνωρίζονταν λίγο πολύ μεταξύ τους. Δεν είχα πρόθεση να της δημιουργήσω πρόβλημα. Τα σφάλματα όμως πρέπει να πληρώνονται. Θεώρησα το επεισόδιο λήξαν και σίγουρα δεν περίμενα τέτοια εξέλιξη τόσους μήνες μετά.

»Πείτε μου, γνωρίζετε πόσο θα διαρκέσουν οι ανακρίσεις; Μίλησα με την ασφαλιστική και περιμένουν για να στείλουν τον πραγματογνώμονα».

Τασία Φωτοπούλου, 47 ετών, οικιακή βοηθός:

«Στο σπίτι του κύριου Στέφανου έκατσα ενάμιση χρόνο. Δεν είχε παράπονο. Κι αν είχε, δεν μου το 'πε ποτέ. Έκανα ακριβώς ό,τι μου ζητούσε. Για τρεις ώρες κάθε μέρα, δούλευα χωρίς σταματημό. Και όχι επειδή είχα καταλάβει πως με παρακολουθούσε. Γιατί, στ' αλήθεια, δεν το ήξερα πως είχε κάμερες στο σπίτι. Κλειδί δεν μου είχε δώσει. Δεν μ' εμπιστευόταν. Έτσι είναι όμως οι πλούσιοι. Κι αυτός έχει πολλά λεφτά. Δεν λέω πως τα 'χω δει, δεν ξέρω καν αν έχει κάπου φυλαγμένα. Μπορείς να το καταλάβεις όμως. Από το σπίτι. Και απ' το γκαράζ. Κατέβαινα εκεί, γιατί τα καθαριστικά τα είχε στη διπλανή αποθήκη. Τρία αυτοκίνητα και δύο μηχανές, μεγάλες. Η μία πρέπει να ήταν αυτή που μου είπατε πως πήγαν να πάρουν ο Μάριος με τον φίλο του. Δεν είναι κακό παιδί ο Μάριος. Άμναλος είναι κι έμπλεξε. Για μικροκλοπές ήταν μέσα. Νόμιζε πως έτσι θα βοηθούσε την κατάσταση στο σπίτι. Ο πατέρας του είναι μέθυσος. Έχει χρόνια να δουλέψει. Αυτά που έβγαζα εγώ ίσα που φτάνανε για το νοίκι και το φροντιστήριο της μικρής – θα δώσει πανελλήνιες φέτος.

»Μόλις βγήκε, με πήρε τηλέφωνο. Θα έπρεπε να του είχα πει να μην έρθει στο σπίτι του κύριου Στέφα-

νου. Τον είχα όμως κι εγώ λαχταρήσει. Δυόμισι χρόνια τον έβλεπα μόνο μέσα στη φυλακή. Θα ερχόταν να με πάρει στο σχόλασμα με το μηχανάκι ενός φίλου του. Το δικό του – ένα παπάκι – το είχαμε πουλήσει για τα έξοδα του δικηγόρου. Του έβαλα ένα πιάτο φαΐ. Από το περίσσειμα της προηγούμενης μέρας· θα πεταγόταν έτσι κι αλλιώς. Κι έπειτα μου ζήτησε να πάει στο μπάνιο. Να μην τον αφήνα; Καθάρισα όμως ξανά μετά. Και στη μοτοσικλέτα, για ένα λεπτό ανέβηκε, ίσα για να τον βγάλω φωτογραφία. Είχε κατέβει μαζί μου στο γκαράζ για να με βοηθήσει να ξαναβάλω τα καθαριστικά στην αποθήκη.

»Εκείνο το απόγευμα ο κύριος Λιβανός μου τηλεφώνησε για να μου πει να μην ξαναπάω. Μου είπε ότι ήμουν τυχερή που δεν θα μου έκανε μήνυση. Εντάξει, καταλαβαίνω ότι θύμωσε. Μ' έδιωξε και μου κράτησε και τα χρήματα της τελευταίας μέρας. Δεν ήταν αυτό αρκετό; Έπρεπε να το πει και στους άλλους; Έχασα τέσσερις πελάτες μαζεμένους. Μέχρι και σήμερα δεν έχω βρει καινούργιους. Τελευταία, ο Μάριος πήγε να μείνει με τον φίλο του. Να μην είναι κι αυτός βάρος, είπε. Πώς καταντήσαμε έτσι, δεν ξέρω. Ας είναι, αυτά είχα να σας πω. Δεν έκανε κάτι κακό το παιδί μου. Πού είναι τώρα; Μπορώ να τον δω;»

Λεωνίδας Καρακώστας, 23 ετών, άνεργος:

«Τον Μάριο τον γνώρισα στη φυλακή. Εγώ ήμουν μέσα για εμπρησμό. Αυτός για κλοπή. Και οι δύο, αν με ρωτάτε, είχαμε “το ακαταλόγιστο”. Εγώ τουλάχιστον, όπως είχε πει και ο δικηγόρος μου, σίγουρα. Ήμουν “υπό την επήρεια μέθης”, άσχετα αν του αφεντικού μου του άξιζε να καεί το μαγαζί του. Είχε έσοδα, τα έπαιζε όμως στα χαρτιά και μας άφηνε απλήρωτους. Ο Μάριος το έκανε από ανάγκη. Με αυτά που κέρδιζε η μάνα του τα φέρνανε τσίμα τσίμα. Ο πατέρας του – μπεκρής –, αντί να προσφέρει, ζητούσε. Ο Μάριος είχε ένα παπί και έκανε διανομές για ένα σουβλατζίδικο. Αλλά, άμα κάτσεις και υπολογίσεις βενζίνες και συντήρηση, ψίχουλα βγάζεις μ’ αυτή τη δουλειά. Τέλος πάντων, ταιριάξαμε με τον Μάριο. Φυλάγαμε ο ένας την πλάτη του άλλου. Εγώ βγήκα δύο βδομάδες νωρίτερα. Όταν με πήρε τηλέφωνο ήταν χάλια. Κάτι είχε γίνει και η μάνα του είχε χάσει τη δουλειά της εξαιτίας του. Όταν βρεθήκαμε από κοντά και μου εξήγησε, θύμωσα πολύ. Επειδή κάθισε στη λεκάνη του και φόρεσε το μπουφάν του, ο άλλος φρίκαρε κι έκανε τέτοια φασαρία. Μου είχε πει και στη φυλακή πως το όνειρό του ήταν να πάρει κάποτε μια Harley. Είχε κρεμάσει στο κελί την αφίσα από μια παλιά ταινία. *Easy rider* τη λένε. Είχαμε ζητήσει να τη δούμε σε μια από

τις βραδιές σινεμά, αλλά δεν την έβαλαν. Μάλλον επειδή έχει να κάνει με διακίνηση κόκαας. Ο φίλος μου, καμιά σχέση με ναρκωτικά, τη Harley ονειρευόταν. Ενώ ο τύπος την είχε παρκαρισμένη στο γκαράζ ν' αραχιάζει. Δεν του άξιζε του Λιβανού τέτοια μηχανή. Ο Μάριος, μόνο που έβαλε για λίγο το μπουφάν, ένωσε άλλος άνθρωπος· ελεύθερος. Κι όταν την καβάλησε, ήταν θεός. Μου έδειξε τη φωτογραφία στο κινητό. Και, σας ορκίζομαι, μου είπε πως εκείνη τη στιγμή σκέφτηκε: “τέρμα οι κλοπές, θα δουλέψω και κάποτε θα φύγω με μια τέτοια μηχανή”. Δεν σ' αφήνουν όμως ν' αγιάσεις. Δουλειά δεν μπορούσε να βρει. Ακόμη κι αυτό το εστιατόριο που προσλαμβάνει πρώην κρατούμενους δεν είχε κάτι εκείνη την εποχή. Της μάνας του ένα σπίτι τής είχε απομείνει να καθαρίζει. Χρωστούσαν τρία ενοίκια, τους έστειλαν εξώδικο. Η αδελφή του σταμάτησε το φροντιστήριο. Κι ο γέρος του, για να πει, ξάφριζε μέχρι και τον κουμπαρά. Του έγινε τότε η μηχανή έμμονη ιδέα. Αν την είχε, θα μπορούσε να φύγει μακριά από όλα αυτά. Του είπα πως θα τον βοηθούσα. Το οργανώναμε κάμποσες μέρες. Με παρακολουθήσεις και τέτοια. Ξέραμε για τον συναγερμό. Θα μπαίναμε στο σπίτι αμέσως με το που θα έφευγε η καινούργια καθαρίστρια, προτού προλάβει να τον ενεργοποιήσει ο Λιβανός. Κι έτσι κάναμε. Μόλις αυτή

βγήκε από την πόρτα, ο Μάριος, που περνούσε δήθεν τυχαία, της ζήτησε οδηγίες για τη στάση των λεωφορείων. Όσο μιλούσαν, εγώ είχα μπουκάρει. Τη φωτιά δεν την είχαμε σχεδιάσει. Όταν όμως είδα πώς ζούσε αυτός που ήταν υπεύθυνος για την κατάντια του φίλου μου, τρελάθηκα. Στ' αλήθεια τρελάθηκα. Αυτό δεν μου δίνει "το ακαταλόγιστο"; Όπως και να 'χει, αποφάσισα πως δεν θα τον άφηνα να τη γλιτώσει μόνο με μια μηχανή λιγότερη.

»Ήμασταν έτοιμοι να φύγουμε από το γκαράζ. Ο συναγερμός χτυπούσε· για τη διάρρηξη, για τη φωτιά, δεν ξέρω. Και τότε ο Μάριος μου είπε: "Μια στιγμή, να πάρω το μπουφάν". Κι εγώ τον άφησα. Τι σκεφτόμουν δεν μπορώ να καταλάβω. Ίσως την εικόνα του, όπως στη φωτογραφία· σαν τον ξένοιαστο καβαλάρη».